PANKRAZIA HAJA.

ROBERT HICHENS NOVELLÁJA.

□ Egy őszön Sziciliában utaztam, falukat, hegyeket jártam össze és alacsony szobákban aludtam, ahol baromfiak is voltak szálláson. A sok és sokfajta emlékek közül élénken elővilágol egy - egy gyönyörű fekete haj emléke.

□ Alkonyat felé járt. Sürű házaktól körülvett magaslatra értem. A legszebb ponton öreg, Arab-Normanstilü dóm állt. A küszöbről fenséges kilátás nyilott a zöld vidékre.

□ Gondolataimból az öreg pap ébresztett fel, aki torkot köszörült és alázatos üdvözlés után kért, nézzem meg a hatalmas épületet.

□ Bementünk a szentélybe és mindent tüzetesen átvizsgáltam. Leginkább feltünt nekem egy nagy fából faragott Madonnaszobor, karján a Gyermekkel és a régiség poros patinájával bevonva. De nem is annyira a szoborra esett vizsga tekintetem, mint inkább a Madonna kézcsuklóiára akasztott dús fekete hajkötegre, mely leért a szobor alapjáig.

□ Kérdőleg néztem az öreg papra.

□ „Pankraziának a haja, signore."

□ „Pankrazia . . . Ki az a Pankrazia? . ."

□ A pap arckifejezése elváltozott. Lágyan, szinte misztikusan szólt, hogy csak üljek le, majd elmondja az egészet. Én egyszerre megéreztem a jámbor lélek nagyszerü lelkesedését és megszerettem azt a magába, a szent titkokba tekintő bölcset.

□ Leültünk és elkezdte a legendás történetet.

□ Pankrazia sose volt szép lány, de mindig úgy néztünk rá, mint a legjobb teremtésre. Hanem a haja, az szép volt. A faluban, sőt a környéken se volt szebb annál. Fekete, fényes, sürü mint a bársony.

□ Pankrazia nem volt olyan melankólikus lélek, aki sir, mikor imádkozik a templom homályán. Nem tartotta véteknek, ha az ember a Madonna előtt, mikor neki beszél, mosolyog . . . Mikor iskolába ment, egy percre mindig beugrott ide a templomba, csókokat dobott az Istenanya felé, mint a gyermek szokott az anyjának. És mért ne tette volna jól? Bizott a Madonnában s a szeretetét kimutatta.

□ Amint nőddögélt, jámborsága mellett természetes hajlamai se szorultak háttérbe. Ilyen napsütéses ég alatt nagyon korán ébrednek, signore.

□ Oh, signore, én úgy vigyáztam ez után a gyerek után, mint a virágra a kertemben. Sokszor gondoltam: milyen asszony, milyen anya lesz ebből. És kezdtem utánanézni, ki lenne nekivaló. Csakhogy a falubeli legények közül egyre se esett a választásom.

□ Tudhatja, signore, milyenek a lányok. Azok nem várnak, mig valaki választ nekik. Mig én fontolgattam, ki, ki nem . . . azalatt ő azt mondta magában: Paolo se, Stefano se, Giovanni se, hanem — Angelo . . . Hallottam sokszor, mikor kimondta ezt a rövid szót. Az ajka mosolygott. Az arca más volt. A hangja . . . signore . . . a hangja . . .

□ Mikor meghallottam a dolgot, azt mondtam magamnak: Angelo nem az igazi. Nem mintha rossz gyerek lett volna. Szép is volt. Erős, vig, gyönyörűen táncolta a tarantellát, melegen tudta énekelni: O sole mio . . . Ügyesebben gitározott, mint a többi társai. De mégse. Mégse . . .

□ Pedig ők már egymást választották. Mikor láttam egyszer este őket, Pankrazia térdelt a földön, Angelo állt a háta mögött. A lány imádkozott és biztosan tudom, kiért imádkozott. Akkor megértettem mindent és azt gondoltam magamban: a Madonna is számolgathatta őket és Angelonál megállapodott.

□ A fiú tengerész volt és ritkán jött hosszabb időre haza.

□ Egy este odajöttek hozzám, mikor a kertemben öntöztem. Letettem az öntözőkannát. Pankrazia mosolygott. Angelo úgy nézett, mint minden ifjú ember, aki ép most talált rá arra, aki rábizza minden gondjait.

□ Tudtam, miért jönnek, de nem árultam el nekik.

□ „Mi jót hoztok, gyermekem?"

□ Ekkor a lány elmondott mindent. Minden szónál komolyabb lett a nézése. Egymáséi akarnak lenni és csak nekem mondják el egyedül. Angelo másnap reggel Messinába hajózik, onnét a Lipari-szigetekre és két hónapig lesz távol. Azon idő alatt csak mi hárman tudjunk a dologról.

□ Ez volt Pankrazia kivánsága. Nem akarta, hogy más is beszéljen róla, mialatt Angelo nincs az oldala mellett. Mindkettejüket megáldottam és könyörögtem értük és jövendő életükért.

□ Angelo elvitorlázott. A faluban pletykáztak róluk és nevettek, hogy a férfihűség rövid ideig tartott. Csupán csak Pankrazia mosolygott magában. Én is mosolyogtam . . . S azt hittem, nekünk van igazunk . . .

□ Mult az idő. Egy este Pankrazia lélekszakadva rohant be a kertajtón, kezében papirral. Angeloról

jött hiradás. Megbetegedett lázban ott a távoli szigeten és a narancsos hajó már pár nap mulva visszajön és őtet nem hozhatja magával. Nem ismertem rá Pankraziára. Nem sejtett szenvedély lobogott lelkében.

□ „Mit tegyek . . . Mit tegyek . . .“

□ „Imádkozzál, lányom . . . A Madonna della Roccahoz . . .“

□ Késő éjjel ment el a kertemből. Mikor körüljártam a házat, a csillagokat néztem és az Etnát: valami susogó-szepegő hangot hozott a fülemhez a szellő. Hozzámentem.

□ „Ne sirj, nem szabad sirnod, lányom. Csak imádkozzál és ne sirj. Ha sirsz, a Madonna azt gondolja, nem bizol már benne.“

□ Elmaradt a zokogás.

□ Pár nap mulva még rosszabb hir jött a szigetről. A legény halálán van, azt irták. Pankrazia hozzám jött este és behitt a templomba.

□ „Padre, csukd be az ajtót!“

□ Bezártam.

□ „Padre, nekem valami áldozatot kell hoznom a Madonnának. De nem szabad róla tudnia senkinek, rajtad kivül.“

□ Ünnepélyesen megigértem.

□ Az oldalán olló függött zsinóron. Én ránéztem és kérdeztem:

□ „Mit áldozol a Madonnának, lányom?“

□ Nem szólt. Csak egy pillanat alatt kezére csavarta leeresztett hajfonatát és az ollóval tőből lemetszette. Mire odaszaladtam hozzá az ajtóból, az olló már összecsesszent. Levágta egyetlen szépségét. Csak az a tiszta jóság maradt meg az arcában. Aztán feltette a hajköteget a szoborra, amint most is látszik és térdenállva imádkozott, hogy szeresse őt az Ég Ura nagy szerelméért és hogy gyógyuljon meg Angelo . . .

□ Shawlt borított a fejére és kijöttünk a templomból. A nép nevetett a szegényke koldussá tett fején. A gyerekek csufolták. De nem is látott ő senkit, semmit.

□ A Madonna meghallgatta. Angelo hazajött egészségesen.

□ Hanem . . .

□ Csak később tudtuk meg, hogy ki ápolta a szigeten. Kinek köszönheti felépülését . . . Egy szép szigetlakó . . . És mikor hazajött és meglátta a menyasszonya csuffátett fejét . . . megint visszagondolt a szigeten elmaradt asszonyra . . .

□ Mikor látta Pankrazia azt a nézést, nem mondta meg, mi lett a hajával és szépségével . . . És . . . és . . . Angelo . . . visszament a szigetre . . .

□ És Pankrazia . . .

□ „Nem imádkozott többé“ — vetettem közbe a szavamat.

□ „Jöjjön, signore“ — mondta a pap.

□ Pár lépésnyire vezetett. A kertből lehetett látni egy fa alatt az égre néző asszonyt. Sötét ruhában. Keze összetéve. És az alkonyatban imádkozott. Nem vett észre bennünket.

□ „Nem ment férjhez — folytatta a pap. Mindennap idejön ebben az időben. Itten találkoztak mindig Angeloval. És imádkozik itt. Nem könyörög semmiért . . . Csak áldja, dicséri a Madonnát . . . Mert meghallgatta kérését.“

□ A pap szeme könnyben uszott már.

□ „Igen, signore, mert ő azért áldozta fel a haját, hogy szeresse az Ég nagy szerelméért és Angelo életben maradjon . . . És Angelo él . . . És azért mindennap imádkozik az Istenhez és áldja a Madonna della Roccát . . .

□ Elhallgattunk.

□ Valami különöset éreztem a lelkemben.

Angolból: Ifj. KÁRPÁTI ENDRE.

Jöjj, jöjj velem!

Jöjj, jöjj velem! hozz lángot a szivedben!
Dalolok neked égő éneket.
Jöjj, jöjj! a lángjaink csókokra várnak.
Rajongjuk át együtt az életet!

Álmodjuk át együtt az álmainkat!
S álmunk selymébe szőve a Hitet:
A Te mámorod mindig az enyém lesz,
S az én ihletem mindig a Tied!

Jöjj! lásd, az élet Gyász-Özönvizében
Ott integet az Öröm-Ararát —
Gyémántra váltja halk bánatú lelked
Gyújtó tükrének könnyes harmatát!

Jöjj! csupa zengő himnusz lesz az élet!
Napsugaras és csupa árnytalan . . .
Én leszek a Te víg dalú pacsirtád,
Te leszel az én csókos madaram.

. . . S ha majd eljár a sok-sok év felettünk
És éjre válik lelkünk hajnala,
Multunk morzsáit mélán összegyüjtve
Búcsúnk egy csók lesz, egy könny, egy ima.

Ifj. Remetey Dezső.